"RAZILAŞDIRILMIŞDIR"

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının Baş icraçı direktoru

_______________________ İ.Alışov

"08" fevral ___________ 2018-ci il

"TƏSDİQ EDİLMİŞDİR"

"Qala Sığorta" Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri

_______________________ F.Allahverdiyev

"01" dekabr ___________ 2017-ci il

SU NƏQLİYYATI VASİTƏLƏRİNİN SIĞORTASI QAYDALARI

Bakı 2017

1. ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Bu Qaydalar Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə, «Sığorta fəaliyyəti haqqında» Azərbaycan Respublikası Qanununa və digər qanunvericilik aktlarına uyğun olaraq işlənib hazırlanmışdır.

2. ANLAYIŞLAR

Bu Qaydalarda və bu Qaydalar əsasında bağlanmış Sığorta müqavilələrində aşağıdakı əsas anlayışlardan istifadə olunur:

Sığortalı - sığorta haqqı ödəyən, sığorta obyektinin sığorta etdirilməsində sığorta marağı olan sığorta müqaviləsinin tərəfi;

Sığortaçı - sığorta qanunvericiliyi əsasında sığorta fəaliyyətini həyata keçirmək üçün müvafiq lisenziyaya malik olan, Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan sığorta hadisəsi baş verdiyi halda qanunvericiliklə və ya müqavilə ilə müəyyən olunmuş qaydada sığorta ödənişini vermək öhdəliyi daşıyan Sığorta müqaviləsinin tərəfi olan yerli hüquqi şəxs;

Sığorta olunan - Sığorta müqaviləsi əsasında əmlak mənafeləri sığortalanan şəxs. Əgər sığorta müqaviləsində başqa Sığorta olunan göstərilməmişdirsə, Sığortalı eyni zamanda sığorta olunan hesab olunur;

Faydalanan şəxs - sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığorta ödənişini almaq hüququ olan şəxs;

Sığorta müqaviləsi - Sığortalının müvafiq sığorta haqqı ödəməsi müqabilində sığorta obyektinin məruz qala biləcəyi risklərlə bağlı razılaşdırılan pul məbləğinin müəyyən bir hadisənin baş verməsi əsasında ödənilməsinin Sığortaçı tərəfindən öhdəlik kimi götürülməsi şərtlərinin təsbit edildiyi razılaşmadır;

Sığorta obyekti – Sığortalının, yaxud Sığorta olunanın qanunazidd olmayan hər hansı əmlak mənafeyi;

Sığorta predmeti – sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafelərinin aid olduğu əmlak;

Sığorta riski və ya risk – sığorta obyekti ilə bağlı itkilərin və ya zərərlərin yaranmasına səbəb olan hadisənin baş verməsi və ya halın yaranması ehtimalı, həmçinin bu ehtimala qarşı sığortaçının üzərinə götürdüyü öhdəlikdir;

Sığorta məbləği - sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin müqavilə ilə müəyyənləşdirilmiş məbləğlə ifadə olunan son həddidir;

Sığorta haqqı - risklərin qəbul edilməsi müqabilində sığorta qanunvericiliyinə uyğun olaraq, sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir;

Sığortanın müddəti - sığorta risklərinin sığortalandığı müddət. Sığorta müqaviləsində başqa cür hal nəzərdə tutulmamışdırsa sığorta təminatı sığorta müqaviləsində qeyd olunmuş müddəti əhatə edir;

Sığorta ödənişi - sığorta hadisəsi baş verdikdə, qanunvericiliyə, həmçinin sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq sığortaçı tərəfindən ödənilən maliyyə kompensasiyasıdır;

Azadolma məbləği - sığorta hadisəsi nəticəsində yaranan itkilərin və ya dəyən zərərin sığorta təminatı ilə əhatə olunmayan və sığortalının uzərində qalan hissəsidir. Azadolma məbləği hər bir halda sığorta muqaviləsinə uyğun olaraq muəyyən edilən sığorta odənişi məbləğinə tətbiq olunur;

Sığorta ərazisi – sığorta obyektinin sığortalanmış hesab olunduğu müəyyən ərazi (yer);

Sığorta hadisəsi – qanunvericiliyə və ya Sığorta müqaviləsinə görə sığorta ödənişinin Sığortalıya, Sığorta olunana və ya digər faydalanan şəxslərə ödənilməsi üçün əsas olan, Sığorta müqaviləsinin qüvvədə olduğu müddət ərzində baş verən hadisə və ya yaranan hal;

Tam məhv olma – əmlakın bərpa oluna bilməyəcək şəkildə faktiki məhv olması;

Tam konstruktiv məhv olma – əmlakın elə bir vəziyyətə düşməsidir ki, onun xilas edilməsi və ya bərpası iqtisadi cəhətdən səmərəli deyil, belə ki, bu əməliyyatların aparılmasından sonra onun xilas edilməsi və ya bərpasına çəkilən xərclər əmlakın öz dəyərini aşır.

3. SIĞORTA SİNFİ

3.1 Bu Qaydalarla müəyyən olunmuş sığorta növü su nəqliyyatı vasitələrinin sığortası sinfinə aiddir.

4. SIĞORTA PREDMETİ

4.1. Bu Qaydalar üzrə sığorta predmeti sığorta müqaviləsi üzrə sığortalanan əmlak mənafelərinin aid olduğu gəmi və ya digər su nəqliyyatı vasitələri, yaxud onlarla əlaqədar sığortalana bilən digər əmlaklardır.

4.2. Bu bənddə istifadə olunan dəniz və göldə hərəkət edə bilən gəmi və ya digər su nəqliyyatı vasitələri termini müxtəlif yük və sərnişin gəmilərini əhatə edir. Ancaq sığortaçı qəbul edərsə, taxta və ya beton, yaxud bunların qarışığından hazırlanmış gəmilər, yelkənli gəmilər, səyahət gəmiləri, yaxta və katerlər, xidməti katerlər, balıqçılıq gəmi və qayıqları, yedək gəmiləri, şalanda, parom və lixterlər, üzən hovuzlar, döyəc və kranlar, üzən restoranlar (restoran-gəmi), dəniz motosikletləri kimi su nəqliyyat vasitələri də dəniz və göldə hərəkət edə bilən gəmi və ya digər su nəqliyyatı vasitələri termininin əhatə dairəsinə daxil edilə bilər.

5. SIĞORTA RİSKLƏRİ

5.1. Sığortaçı aşağıdakı hallar nəticəsində sığorta obyektinin məhv olmasına və ya zədələnməsinə təminat verir:
5.1.1. Toqquşma da daxil olmaqla, dənizdə, çaylarda, göllərdə və gəmiçilik üçün yararlı olan digər sularda mövcud olan təbii təhlükələr;
5.1.2. Yanğın, partlayış, ildırım vurması;
5.1.3. Qəza təhlükəsi yarandıqda yükün gəminin bortundan atılması;
5.1.4. Yerüstü nəqliyyat vasitələri, tərsanə və ya liman avadanlıqları və ya təsisatları ilə təmas (toqquşma);
5.1.5. Yükün və ya yanacağın yüklənməsi və ya boşaldılması.
5.2. Əlavə sığorta haqqı ödənilməsi şərti ilə aşağıda qeyd olunan risklər təminata salına bilər:
5.2.1. Qazanların partlaması, valların (vərdənələrin) xarab olması və ya maşın avadanlıqlarının yaxud korpusun hər hansı gizli qüsurları;
5.2.2. Kapitanın, komanda heyətinin, ekipajın və ya losmanların (dəniz bələdçisi) diqqətsizliyi;
5.2.3. Sığortalı olmayan təmirçinin və ya kirayəçinin diqqətsizliyi;
5.2.4. Kapitanın və ya komanda heyətinin qəsdən edilmiş hərəkətləri;
5.2.5. Uçuş aparatları, vertolyot yaxud hər hansı bənzər obyektlər və ya onlardan düşən əşyalarla təmas (toqquşma) nəticəsində sığorta obyektinin məhv olmasını və ya zədələnməsini də əhatə edir, o şərtlə ki, sığorta obyektinin məhv olması və ya zədələnməsi Sığortalının, gəmi sahibinin, menecerin, idarəçinin yaxud sahil heyətindən hər hansı şəxsin lazımi(vəzifəsindən irəli gələn) diqqəti (qayğını) göstərməməsi nəticəsində ortaya çıxmış olmasın. Hətta gəminin mülkiyyətçisi olmalarından asılı olmayaraq, kapitan, komanda heyəti, ekipaj və ya losman bu bəndin məqsədləri üçün gəmi sahibi hesab olunmurlar.
5.2.6. Bu Qaydaların 6-cı bəndində qeyd olunan hallar istisna olmaqla bütün qəflətən baş vermiş və gözlənilməz səbəblər.

6. SIĞORTA RISKLƏRINDƏN ISTISNALAR VƏ (VƏ YA) SIĞORTA TƏMINATINA MƏHDUDIYYƏTLƏR

6.1. Bu Qaydalara əsasən, sığorta təminatı aşağıdakılara münasibətdə verilmir:
6.1.1. Sığortalının, həmçinin onun nümayəndəsinin qəsdi və ya kobud ehtiyatsızlığı;
6.1.2. Nüvə partlayışının təsiri, radiasiya və ya radioaktiv şüalanma;
6.1.3. Müharibə, təcavüz, hərbi əməliyyatlar, xarici dövlətlərin düşmənçilik hərəkətləri, elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq təcavüzkar hərbi əməliyyatlar, vətəndaş müharibəsi, hər cür xalq ixtişaşları, tətillər, qiyam, tədricən xalq üsyanlarına və ya hərbi qiyamlara çevrilən xalq ixtişaşları, hərbi qiyam, inqilab;
6.1.4. Mina, torpeda, bomba və digər partlayıcı müharibə silahlarından gələn zərərlər;
6.1.5. Terroristlərin yaxud siyasi motivlərlə hərəkət edən hər hansı şəxsin hərəkətləri;
6.1.6. Hər hansı hökumət, dövlət və ya yerli hakimiyyət orqanlarının tapşırığı ilə əmlakın həbs olunması, müsadirə olunması, milliləşdirilməsi, rekvizisiyası, məhv edilməsi və ya zədələnməsi;
6.1.7. Gəminin tutulması, dəniz quldurluğu;
6.1.8. Sığortalının cinayət törətməsi;
6.1.9. Detonasiya nəticəsində dəyən zərər;
6.1.10. Əgər gəminin dənizə yararsızlığı onun gizli qüsurlarından ortaya çıxmamışdırsa, gəminin dənizə yararsız vəziyyətdə göndərilməsi;
6.1.11. Gəminin və ya onun əşyalarının həddən artıq köhnə olması, onların vaxt keçdikcə və ya adi istifadə nəticəsində köhnəlməsi;
6.1.12 Sığortalının və ya onun nümayəndəsinin məlumatı olsa da, Sığotaçının məlumatı olmadan yanma və partlama təhlükəsi olan əşya (mal) və predmetlərin gəmiyə yüklənməsi;
6.1.13. Su nəqliyyat vasitəsində daşınan mallara (sərnişinlərin əl yükləri və bu kimi əşyalara təminat verilir) və ya su nəqliyyat vasitəsinə qoşularaq çəkilən şeylərə itki və ya ziyan dəyməsi ilə əlaqədar irəli sürülən tələblər;
6.1.14. Su nəqliyyat vasitəsinin qorunması, təmir edilməsi, texniki vəziyyətinin yoxlanılması, alqı-satqısı, müəyyən dəyişiklik edilməsi və digər bu kimi məqsədlərlə əlaqədar yerlərə qoyulmasından sonra meydana çıxan itki və ziyanla bağlı irəli sürülən tələblər;
6.1.15. Zəlzələ, sel, vulkan püskürməsi və torpaq sürüşməsi;
6.2. Bu Qaydaların 6.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş istisna və məhdudiyyətlər qanunvericiliyə zidd olmadığı halda tərəflərin razılığı əsasında və əlavə sığorta haqqı ödənilməsi şərti ilə sığorta təminatına daxil edilə bilər.

4.2. Bu bənddə istifadə olunan dəniz və göldə hərəkət edə bilən gəmi və ya digər su nəqliyyatı vasitələri termini müxtəlif yük və sərnişin gəmilərini əhatə edir. Ancaq sığortaçı qəbul edərsə, taxta və ya beton, yaxud bunların qarışığından hazırlanmış gəmilər, yelkənli gəmilər, səyahət gəmiləri, yaxta və katerlər, xidməti katerlər, balıqçılıq gəmi və qayıqları, yedək gəmiləri, şalanda, parom və lixterlər, üzən hovuzlar, döyəc və kranlar, üzən restoranlar (restoran-gəmi), dəniz motosıkletləri kimi su nəqliyyat vasitələri də dəniz və göldə hərəkət edə bilən gəmi və ya digər su nəqliyyatı vasitələri termininin əhatə dairəsinə daxil edilə bilər.

5. SIĞORTA RİSKLƏRİ

5.1. Sığortaçı aşağıdakı hallar nəticəsində sığorta obyektinin məhv olmasına və ya zədələnməsinə təminat verir:
5.1.1.Toqquşma da daxil olmaqla, dənizdə, çaylarda, göllərdə və gəmiçilik üçün yararlı olan digər sularda mövcud olan təbii təhlkələr;
5.1.2.Yanğın, partlayış, ildırım vurması;
5.1.3.Qəza təhlükəsi yarandıqda yükün gəminin bortundan atılması;
5.1.4.Yerüstü nəqliyyat vasitələri, tərsanə və ya liman avadanlıqları və ya təsisatları ilə təmas (toqquşma);
5.1.5.Yükün və ya yanacağın yüklənməsi və ya boşaldılması.
5.2. Əlavə sığorta haqqı ödənilməsi şərti ilə aşağıda qeyd olunan risklər təminata salına bilər:
5.2.1.Qazanların partlaması, valların (vərdənələrin) xarab olması və ya maşın avadanlıqlarının yaxud korpusun hər hansı gizli qüsurları;
5.2.2.Kapitanın, komanda heyətinin, ekipajın və ya losmanların (dəniz bələdçisi) diqqətsizliyi;
5.2.3.Sığortalı olmayan təmirçinin və ya kirayəçinin diqqətsizliyi;
5.2.4.Kapitanın və ya komanda heyətinin qəsdən edilmiş hərəkətləri;
5.2.5.Uçuş aparatları, vertolyot yaxud hər hansı bənzər obyektlər və ya onlardan düşən əşyalarla təmas (toqquşma) nəticəsində sığorta obyektinin məhv olmasını və ya zədələnməsini də əhatə edir, o şərtlə ki, sığorta obyektinin məhv olması və ya zədələnməsi Sığortalının, gəmi sahibinin, menecerin, idarəçinin yaxud sahil heyətindən hər hansı şəxsin lazımi(vəzifəsindən irəli gələn) diqqəti (qayğını) göstərməməsi nəticəsində ortaya çıxmış olmasın. Hətta gəminin mülkiyyətçisi olmalarından asılı olmayaraq, kapitan, komanda heyəti, ekipaj və ya losman bu bəndin məqsədləri üçün gəmi sahibi hesab olunmurlar.
5.2.6.Bu Qaydaların 6-cı bəndində qeyd olunan hallar istisna olmaqla bütün qəflətən baş vermiş və gözlənilməz səbəblər.

6. SIĞORTA RISKLƏRINDƏN ISTISNALAR VƏ (VƏ YA) SIĞORTA TƏMINATINA MƏHDUDIYYƏTLƏR

6.1. Bu Qaydalara əsasən, sığorta təminatı aşağıdakılara münasibətdə verilmir:
6.1.1. Sığortalının, həmçinin onun nümayəndəsinin qəsdi və ya kobud ehtiyatsızlığı;
6.1.2. Nüvə partlayışının təsiri, radiasiya və ya radioaktiv şüalanma;
6.1.3. Müharibə, təcavüz, hərbi əməliyyatlar, xarici dövlətlərin düşmənçilik hərəkətləri, elan edilib-edilməməsindən asılı olmayaraq təcavüzkar hərbi əməliyyatlar, vətəndaş müharibəsi, hər cür xalq ixtişaşları, tətillər, qiyam, tədricən xalq üsyanlarına və ya hərbi qiyamlara çevrilən xalq ixtişaşları, hərbi qiyam, inqilab;
6.1.4. Mina, torpeda, bomba və digər partlayıcı müharibə silahlarından gələn zərərlər;
6.1.5. Terroristlərin yaxud siyasi motivlərlə hərəkət edən hər hansı şəxsin hərəkətləri;
6.1.6. Hər hansı hökumət, dövlət və ya yerli hakimiyyət orqanlarının tapşırığı ilə əmlakın həbs olunması, müsadirə olunması, millləşdirilməsi, rekvizisiyası, məhv edilməsi və ya zədələnməsi;
6.1.7.Gəminin tutulması, dəniz quldurluğu;
6.1.8.Sığortalının cinayət törətməsi;
6.1.9.Detonasiya nəticəsində dəyən zərər;
6.1.10. Əgər gəminin dənizə yararsızlığı onun gizli qüsurlarından ortaya çıxmamışdırsa, gəminin dənizə yararsız vəziyyətdə göndərilməsi;
6.1.11.Gəminin və ya onun əşyalarının həddən artıq köhnə olması, onların vaxt keçdikcə və ya adi istifadə nəticəsində köhnəlməsi;
6.1.12 Sığortalının və ya onun nümayəndəsinin məlumatı olsa da, Sığotaçının məlumatı olmadan yanma və partlama təhlükəsi olan əşya (mal) və predmetlərin gəmiyə yüklənməsi;
6.1.13. Su nəqliyyat vasitəsində daşınan mallara (sərnişinlərin əl yükləri və bu kimi əşyalara təminat verilir) və ya su nəqliyyat vasitəsinə qoşularaq çəkilən şeylərə itki və ya ziyan dəyməsi ilə əlaqədar irəli sürülən tələblər;
6.1.14. Su nəqliyyat vasitəsinin qorunması, təmir edilməsi, texniki vəziyyətinin yoxlanılması, alqı-satqısı, müəyyən dəyişiklik edilməsi və digər bu kimi məqsədlərlə əlaqədar yerlərə qoyulmasından sonra meydana çıxan itki və ziyanla bağlı irəli sürülən tələblər;
6.1.15. Zəlzələ, sel, vulkan püskürməsi və torpaq sürüşməsi;
6.2. Bu Qaydaların 6.1-ci bəndində nəzərdə tutulmuş istisna və məhdudiyyətlər qanunvericiliyə zidd olmadığı halda tərəflərin razılığı əsasında və əlavə sığorta haqqı ödənilməsi şərti ilə sığorta təminatına daxil edilə bilər.

7. SIĞORTA MƏBLƏĞİ VƏ ONUN MÜƏYYƏN EDİLMƏ QAYDASI

7.1. Sığorta məbləği Sığortaçı ilə Sığortalı arasında razılaşdırılaraq müəyyənləşdirilir və sığortalanmış risklər üzrə sığortaçının öhdəliyinin son həddidir.

8. SIĞORTA HAQQI VƏ SIĞORTA HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİ QAYDASI

8.1. Sığorta müqaviləsi üzrə sığorta haqqı Sığortaçı tərəfindən tarif dərəcələrinə əsasən hesablanır.
8.2. Sığorta haqqı risklərin qəbul edilməsi və ya bölüşdürülməsi müqabilində sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulan qaydada sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu pul məbləğidir.
8.3. Sığorta müqaviləsi sığorta haqqının ilk hissəsinin və ya tam ödənilməsindən sonra qüvvəyə minir.
8.4. Sığorta haqqı və ya onun hissəsi vaxtında ödənilmədikdə sığortaçı onun ödənilməsi üçün bu Qaydaların 8.5-ci maddəsinin tələbini nəzərə alaraq yazılı surətdə 15 günədək müddət müəyyən edə bilər.
8.5. Hər bir halda sığorta haqqı və ya onun razılaşdırılmış ilk hissəsi sığorta müqaviləsi bağlandığı gündən 1 aydan gec olmayaraq ödənilməlidir.

9. SIĞORTA MÜQAVİLƏSİNİN BAĞLANMASI, ONA ƏLAVƏLƏR VƏ DƏYİŞİKLİKLƏR EDİLMƏSİ VƏ XİTAM VERİLMƏSİ QAYDASI

9.1. Sığorta müqaviləsi yazılı formada bağlanılır və tərəflərin imzası, hüquqi şəxs olduqda həm də möhürü ilə təsdiqlənir.
9.2. Sığortaçının tələb etdiyi halda sığorta müqaviləsinin bağlanması üçün Sığortalı müvafiq ərizə formasını doldurur.
9.3. Sığorta müqaviləsinin qüvvəyə minmə və sona çatma anı sığorta şəhadətnaməsi ilə müəyyən edilir.
9.4. Sığortaçı Sığortalıdan sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalının müəyyən edilməsi məqsədilə əlavə sənədlərin təqdim olunmasını tələb etmək hüququna malikdir.
9.5. Sığorta müqaviləsi yazılı olaraq aşağıda qeyd olunan formada bağlanılır:
9.5.1. Sığorta müqaviləsində başqa cür nəzərdə tutulmamışdırsa, sığorta müqaviləsi 1(bir) illik bağlanılır.
9.5.2. Sığorta müqaviləsi imzalanarkən sığortalının fəaliyyətinin xüsusiyyətləri nəzərə alınaraq, sığortalı və sığortaçı bu müqavilənin müəyyən müddəalarının dəyişdirilməsi və ya istisna edilməsi, həmçinin ona müəyyən əlavələr edilməsi barədə razılığa gələ bilərlər.
9.5.3. Sığorta müqaviləsinə edilən bütün dəyişiklik və əlavələr mütləq yazılı şəkildə edilir və tərəflərin imzası, hüquqi şəxs olduqda həm də möhürü ilə təsdiqlənir.
9.6. Sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi qaydası və onun nəticələri:
9.6.1. Sığorta müqaviləsinə aşağıdakı hallarda vaxtından əvvəl xitam verilir:
9.6.2. Sığorta hadisəsinin baş verməsi ehtimalı olmadıqda və sığorta riskinin mövcudluğu, səbəbi sığorta hadisəsi olmayan hallara görə başa çatdıqda;
9.6.3. Sığortaçı sığortalı qarşısında öz öhdəliklərini sığorta məbləği həddində tam yerinə yetirdikdə;
9.6.4. Sığortaçi və sığortalı hüquqi şəxs ləğv edildikdə.
9.6.5. Sığortalı sığorta haqqını qanunvericilikdə və sığorta müqaviləsində müəyyən edilən qaydada ödəmədikdə;
9.6.6. Sığorta marağı artıq mövcud olmadıqda.
9.6.7. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortalının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə, sığortaçı həmin müqavilə üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxmaqla həmin müddət üçün sığorta haqlarını ona qaytarır. Sığortalının sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı tələbi sığortaçının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır.
9.6.8. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verildikdə o, sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) bütünlüklə sığortalıya qaytarır; əgər bu tələb sığortalının sığorta müqaviləsi üzrə vəzifələrini yerinə yetirməməsi ilə bağlıdırsa, sığortaçı müqavilənin qurtarmamış müddəti üçün sığorta haqlarını (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarını) qaytarır. Bu halda sığortaçı sığorta müqaviləsi üzrə (qrup halında sığorta zamanı isə müqavilənin hər hansı sığorta predmeti ilə bağlı sığorta haqqına mütənasib olan) sığorta haqqının qaytarılan hissəsindən işlərin aparılması xərclərinin müqavilənin qurtarmamış müddətinə mütənasib hissəsini çıxa bilər.
9.6.9. Sığorta müqaviləsinə (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqaviləyə hər hansı bir sığorta predmetinə münasibətdə) vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək sığortaçı tərəfindən sığortalıya ödənilmiş sığorta haqqına (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarına) bərabər və ya ondan çox miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, sığorta

haqqı (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqları) sığortalıya qaytarılmır.

9.6.10. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam verildiyi halda, əgər xitam verilmə anınadək ödənilmiş sığorta haqqından (qrup halında sığorta zamanı, həm də müqavilənin hər hansı bir sığorta predmeti üzrə ödənilmiş sığorta haqlarından) az miqdarda sığorta ödənişi verilmişdirsə, həmin sığorta haqqı məbləği ilə sığorta ödənişi məbləği arasındakı fərq miqdarında sığorta haqqının sığortalıya qaytarılması müvafiq olaraq bu Qaydaların 9.6.7-ci və 9.6.8-ci bəndlərində nəzərdə tutulmuş qaydada həyata keçirilir.

9.6.11. Bu Qaydaların 9.6.1-ci bəndində göstərilən hallarda sığorta müqaviləsinə xitam verilməsi üçün əsas olan şərait yarandıqda müqaviləyə xitam verilməsində maraqlı olan tərəf dərhal digər tərəfi bu barədə xəbərdar etməlidir.

9.6.12. Sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş hallarda, həmçinin tərəflərin başqa cür razılaşmasına əsasən sığorta müqaviləsinə sığortalının və ya sığortaçının tələbi ilə vaxtından əvvəl xitam verilərkən, bu barədə təşəbbüskar tərəf digər tərəfə və faydalanan şəxsə ən azı 30(otuz) gün əvvəl, 3(üç) aydan az müddətə bağlanmış olduqda isə 5(beş) iş günü əvvəl tələbini əsaslandırdığı yazılı bildiriş göndərməlidir.

10.TƏRƏFLƏRİN HÜQUQ VƏ VƏZİFƏLƏRİ

10.1. Sığortalı aşağıdakı hüquqlara malikdir:

10.1.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortaçının müstəqil auditor tərəfindən təsdiqlənmiş illik balansı və fəaliyyətinin illik yekunlarına dair maliyyə nəticələri ilə tanış olmaq;

10.1.2. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən bu Qaydalarla tanış olmaq;

10.1.3. Sığorta müqaviləsi üzrə istənilən açıqlamanı sığortaçıdan sorğu etmək;

10.1.4. Sığortaçının razılığı ilə sığorta məbləğinin və ayrı-ayrı sığorta riskləri üzrə sığorta məbləğlərinin ölçüsünə, sığorta müddətinə, sığorta haqlarının ölçüsünə dair sığorta müqaviləsinin şərtlərini dəyişdirmək. Belə dəyişikliklər sığorta müqaviləsinə əlavə sazişlə rəsmiləşdirilməlidir;

10.1.5. Sığorta müqaviləsinə vaxtından əvvəl xitam vermək;

10.1.6. Bu Qaydalarda, sığorta müqaviləsində, və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hüquqlardan istifadə etmək.

10.2. Sığortalının vəzifələri aşağıdakılardır:

10.2.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən Sığortalı özünə məlum olan və / və ya Sığortaçının birbaşa sorğu etdiyi, Sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə məlumatları sığortaçıya vermək;

10.2.2. Sığorta müqaviləsində müəyyən edilmiş məbləğdə və müddətlərdə sığorta haqqını ödəmək;

10.2.3. Sığortalı bildirilmiş hallarla bağlı sığorta müqaviləsi bağlandıqdan sonra meydana çıxan bütün dəyişikliklər barədə Sığortaçıya və ya Sığortaçının adından çıxış edən sığorta vasitəçisinə məlumat vermək;

10.2.4. Sığorta hadisəsinin baş vermə ehtimalının və sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisələrin səbəb olduğu zərərin həcminin azaldılması məqsədi ilə özündən asılı olan bütün ağlabatan və zəruri tədbirləri görmək;

10.2.5. Sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən, zərərin qiymətləndirilməsi və (və ya) sığorta ödənişinin həcminin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları sığortaçıya (və ya təyin edilmiş müstəqil ekspert, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxsə) vermək;

10.2.6. Sığortaçıya (və ya təyin edilmiş müstəqil ekspert, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxsə) sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırmasına və/və ya zərərin qiymətləndirilməsinə imkanı yaratmaq və maneçilik törətməmək;

10.2.7. Sığortaçının ona rəsmi bildirilmiş bütün göstərişlərinə əməl etmək;

10.2.8. Bu Qaydalarda, sığorta müqaviləsində, və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər vəzifələri yerinə yetirmək;

10.3. Sığortaçı aşağıdakı hüquqlara malikdir:

10.3.1. Sığorta müqaviləsi bağlanarkən sığortalının özünə məlum olan və / və ya etdiyi, sığortaçının müqavilədən imtina etmək, yaxud onu məzmunu dəyişdirilmiş şəkildə bağlamaq qərarına təsir göstərə bilən bütün hallar barədə sığortalıya sorğu vermək;

10.3.2. sığorta hadisəsinin baş verməsi səbəblərini araşdırması, və /və ya zərərin qiymətləndirilməsi üçün müstəqil eksperti, yaxud sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxsi təyin etmək. Sığorta hadisəsinin araşdırılması və zərərin qiymətləndirilməsi üçün təyin olunan müstəqil ekspertlər və sığorta sahəsində yardımçı fəaliyyət göstərən şəxslər bununla bağlı sığortaçının malik olduğu bütün hüquqlardan istifadə edə bilərlər;

10.3.3. sığorta hadisəsinin baş verməsi faktını təsdiq edən və (və ya) sığorta ödənişinin həcminin müəyyənləşdirilməsi üçün lazım olan sənədləri və məlumatları sığortalıdan, borcalandan tələb etmək;

10.3.4. Sığorta ödənişinin ödənilməsi zamanı sığorta ödənişi məbləğindən sığortalının sığortaçıya ödəməli olduğu, vaxtı çatmış və ya gecikdirilmiş sığorta haqqı məbləğini tutmaq;

10.3.5. Sığortalı tərəfindən bağlanan müqavilə şərtlərinə əməl edilməsini yoxlamaq;

10.3.6. Sığorta riski həddində artım baş verdikdə ona mütənasib sürətdə sığorta haqqının artırılmasını, ona xitam verilməsini və ya müqavilə şərtlərinin dəyişdirilməsini Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə müvafiq qaydada tələb etmək.

10.3.7. Bu Qaydalarda, sığorta müqaviləsində, və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər hüquqlardan istifadə etmək.
10.4. Sığortaçının vəzifələri aşağıdakılardır:
10.4.1. Sığortalını sığorta müqaviləsinin əsaslandığı bu Qaydalarla tanış etmək;
10.4.2. Sığorta hadisəsi hesab edilə bilən, qanunvericiliyə uyğun olaraq araşdırılması və ya qeydə alınması tələb olunan hadisələr barədə səlahiyyətli dövlət orqanlarına belə hadisələrin baş verməsi faktını və / və ya səbəbini, habelə nəticələrini təsdiq edən sənədin alınması üçün yazılı sorğu vermək;
10.4.3. Sığorta hadisəsi baş verdikdə Qaydaların 12.3.1-ci bəndində nəzərdə tutulan bütün sənədlərin əldə olunmasından
sonra 7(yeddi) iş günündən gec olmayan müddət ərzində sığorta ödənişini ödəmək;
10.4.4. Sığorta müqaviləsi ilə əlaqədar olan məlumatları sığorta qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada sığorta sirri kimi saxlamaq;
10.4.5. Bu Qaydalarda, sığorta müqaviləsində, və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan digər vəzifələri yerinə yetirmək.

11. SIĞORTA HADİSƏSİ BAŞ VERDİKDƏ SIĞORTALININ VƏZİFƏLƏRİ

11.1. Zərər baş verdiyi zaman Sığortalı:
11.1.1. Sığorta hadisəsinin baş verməsi barədə sığortalı və ya sığorta olunan şəxs, yaxud faydalanan şəxs hadisədən xəbər tutduqdan dərhal sonra və ya mümkün olan ən qısa müddət ərzində sığortaçıya və ya onun nümayəndəsinə, eyni zamanda həmin hadisə barədə məlumatlandırılmalı olan səlahiyyətli dövlət orqanlarına hər hansı vasitə ilə xəbər verməlidir;
11.1.2. Hadisənin səbəbini, hansı şəraitdə və şərtlər daxilində baş verdiyini öyrənmək, zərər və ziyanın məbləğini müəyyən etmək üçün lazım və Sığortalı tərəfindən təmin olunması mümkün olan məlumat və sənədləri (əsli, təsdiq edilmiş surət və ya kserosurəti) sığortaçının tələbinə əsasən gecikdirmədən ona verməli və zərərin təqsirkar üçüncü şəxs tərəfindən ödənilməsi hüququndan istifadə olunması üçün lazım olan, qoruna bilən, müvafiq məlumat və sənədləri verməlidir;
11.1.3. Zərərin baş verdiyi yer və ya əmlaklara, zərərin qarşısının alınması və ya həcminin azaldılması, sığorta hadisəsinin nəticələrinin aradan qaldırılması, yaxud digər fəsadlara səbəb olmaması, habelə zərər dəymiş əmlakın sonrakı itkiləri üçün təhlükə ehtimalına səbəb ola bilən nəzarətsiz halda qalmaması, başqa şəxslərin hərəkətinə və ya fəaliyyətinə mane olmaması üçün zəruri tədbirlərin görülməsi, o cümlədən bu məqsədlərlə əmlakın hadisə yerindən kənarlaşdırılması zamanı zərər dəymiş əmlakın hadisədən dərhal sonrakı vəziyyətdə saxlanması mümkün olmadığı halları istisna olmaqla, heç bir dəyişiklik etməməlidir;
11.1.4. Xəbərdarlıq edilməklə xırda təmirlər və müəssisənin fəaliyyətinin davam etdirilməsi üçün vacib olan əsaslı təmirlər, təmir haqda xüsusi xəbərdarlıq edilməsi şərti ilə aparıla bilər. Sığortaçı, zərərin baş verməsi barədə məlumatlandırıldıqdan 5 gün müddətində onun nümayəndəsi zərər dəymiş əmlaka baxış keçirmədikdə Sığortalı bütün növ təmirlərin aparılmasında sərbəstdir;

12. SIĞORTA ÖDƏNİŞİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ QAYDASI

12.1. Zəzərin müəyyən edilməsi:
12.1.1 Sığortaçı sığorta hadisələri nəticəsində ortaya çıxan aşağıdakı zərərləri ödəyir:
12.1.1.1 Sığorta obyektinə dəyən birbaşa zərərlər;
12.1.1.2 Gəmiyə dəyən real zərər;
12.1.1.3 Səbəb olduğu ziyanın əvəzinin ödənilməsi üçün sığortalının üzərinə qoyulan məbləğ;
12.1.1.4 Birgə zərər üzrə ödəmələr;
12.1.1.5 Sığortaçı tərəfindən ödəniləcək zərərlərin həcminin azaldılması və ya qarşısının alınması məqsədilə çəkilən zəruri və məqsədyönlü xərclər;
12.1.1.6 Sığorta hadisəsinin səbəbini və şəraitini araşdırmaq, həmçinin sığortaçı tərəfindən ödənilməli olan zərərin miqdarını müəyyən etmək məqsədilə çəkilən zəruri xərclər.
12.1.2. Gəmiyə dəyən zərər aşağıdakı kimi müəyyən edilir
12.1.2.1 Məhv olduqda (tam və ya konstruktiv): sığorta hadisəsi baş verən andakı bazar qiyməti həcmində.
12.1.2.2. Təmir olunduqda:
12.1.2.2.1. Əgər gəmi tam təmir edilərsə – təmir xərcləri həcmində;
12.1.2.2.2. Əgər gəmi qismən təmir edilərsə – təmir xərcləri, həmçinin gəminin tam təmir olunmayan zədələrinin səbəb olduğu bazar xərclərindən artıq olmamaqla, onun qiymətindəki ucuzlaşma həcmində xərclərindən artıq olmamaqla, onun qiymətindəki ucuzlaşma həcmində;
12.1.2.2.3. Əgər sığorta müddəti ərzində gəmi təmir edilməzsə və xarab vəziyyətdə satılmazsa, gəminin tam təmir xərclərindən artıq olmamaqla, onun təmir olunmayan zədələrinin səbəb olduğu bazar qiymətindəki ucuzlaşma həcmində.
12.1.2.3. Ayrı-ayrı hissələrin dəyişdirilməsi zərurəti yarandıqda, zərər köhnəlmə dəyəri çıxılmaqla, dəyişdirilən eyni hissələrin bazar dəyəri həcmində müəyyən edilir.
12.1.2.4. Sığortaçının seçiminə görə əmlakın təmir xərcləri ya ixtisaslaşmış ekspert təşkılatı tərəfindən

hazırlanmış, tələb olunan təmirin bərpanın qiymətinin ilkin smetasın hesablanması, qiymətləndirilməsi əsasında, ya da real təmir faktına əsasən müəyyən olunur.
12.1.2.5. Sığortaçı sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin əvəzini yuxarıda göstərilən qaydada,hər bir sığorta hadisəsi üçün sığorta məbləğini keçməyən hədlərdə ödəyir.
12.1.3. Toqquşmaya görə məsuliyyət
12.1.3.1. Toqquşma nəticəsində zərər vurulmasına görə məsuliyyət sığortalandıqda, Sığortalının aşağıdakılarla əlaqədar ödəməli olduğu pul məbləğləri təminata daxil deyildir:
12.1.3.1.1 qırıntıların, gəminin qalıqlarının, yüklərin və ya hər hansı digər predmetlərin çıxarılması və ya kənarlaşdırılması;
12.1.3.1.2.digər gəmilər və ya digər gəmidəki əmlak istisna olmaqla,hər hansı daşınar və daşınmaz əmlakın zədələnməsi;
12.1.3.1.3.sığortalanmış gəmidəki yükün və digər əmlakın zədələnməsi;
12.1.3.1.4. həyata və sağlamlığa zərər vurulması;
12.1.3.1.5.hər hansı daşınar və ya daşınmaz digər gəmilər və ya digər gəmidəki əmlak istisna olmaqla əmlakın çirkləndirilməsi və ya şüalandırılması yaxud təhlükəsi, yaxud ətraf mühitə zərər vurulması və ya təhlükəsi.
12.1.3.2.Əgər sığortalanmış gəmi hər hansı digər gəmi ilə toqquşduqda, hər iki gəmi məsuliyyət daşıyır və hər iki gəminin məsuliyyəti qanunla məhdudlaşdırılmırsa, zərərlərin əvəzinin ödənilməsi «qarışıq məsuliyyət» prinsipi əsasında hesablanır, başqa sözlə, digər gəmiyə vurulan zərərin əvəzi sığortaçı tərəfindən sığortalanmış gəminin təqsir dərəcəsindən çıxış edərək qarşılıqlı tələblərin hesablanması nəticəsində hansı məbləğdə və kimin xeyrinə ödənilməsindən asılı olmayaraq ödənilir. Qalan hallarda sığorta ödənişi sığortalı tərəfindən ödənilməli olan faktiki məbləğ nəzərə alınaraq, «yeganə məsuliyyət» prinsipi əsasında həyata keçirilir.
12.1.4. Birgə zərər üzrə ödəmələr
12.1.4.1.Sığorta riskinin baş verməsi nəticəsində ortaya çıxan birgə zərər üzrə ödəmələr sığortaçı tərəfindən, onların digər ödənilmiş zərərlərlə birgə sığorta məbləğini aşa bilməsindən asılı olmayaraq m(tənasib olaraq ödənilir.
12.1.5.Sığortaçı zərərlərin qarşısını almaq və ya azaltmaq məqsədilə sığortalının bilərəkdən ağlabatan və mümkün, səmərəli tədbirləri görməməsi nəticəsində ortaya çıxan zərərləri ödəmək öhdəliyindən azad edir.
12.1.6.Sığorta hadisəsinin araşdırılması məqsədilə çəkilən xərclər Sığorta hadisəsinin səbəblərinin və şəraitinin aydınlaşdırılması, zərərlərin həcminin müəyyən edilməsi üçün çəkilən zəruri xərclər, bu xərclərin digər xərclərlə birlikdə sığorta məbləğini aşa bilməsindən asılı olmayaraq sığortaçı tərəfindən ödənilir.
12.2.Sığorta ödənişinin hesablanması
12.2.1.Sığortalanmış maraqlara vurulan zərərin həcmi müəyyən olunduqdan sonra, sığorta ödənişinin hesablanması aşağıdakı qaydada həyata keçirilir
12.2.1.1. Qismən sığorta zamanı – zərərin sığorta məbləğinin sığorta dəyərinə olan nisbətinə mütənasib hissəsi müəyyən edilir;
12.2.1.2. Sığorta şəhadətnaməsində azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda - zərərin həcmi azadolma məbləğinin miqdarı çıxılmaqla müəyyən edilir;
12.2.1.3.. Sığorta müqaviləsində məsuliyyətin hədləri nəzərdə tutulmuşdursa, hər bir sığorta hadisəsinə görə sığorta ödənişinin maksimum miqdarı göstərilmiş həddi aşa bilməz.
12.2.1.4. Hər bir sığorta hadisəsinə görə sığorta ödənişinin ümumi miqdarı sığorta məbləğini aşa bilməz.
12.2.2. Sığorta ödənişinin həyata keçirilməsi qaydası və şərtləri
12.2.3.Sığorta ödənişi qanunvericiliklə zərərin əvəzinin ödənilməsi üçün nəzərdə tutulmuş həcmdə hesablanır.
12.2.4. Sığorta hadisəsinin baş verməsi, sığortalının sığorta ödənişi almaq hüququnun olması, sığorta hadisəsi ilə dəyən zərər, həmçinin zərərin həcmi arasında səbəb əlaqəsinin mövcudluğu barədə mübahisə yaranmadıqda, irəli sürülmüş tələb təmin edilir və sığorta ödənişi məhkəmədənkənar qaydada həyata keçirilir.
12.2.5. Bu halda zərərin həcmini və sığorta ödənişi məbləğini zərərin vurulması faktı və nəticələri haqqında səlahiyyətli orqanın sənədləri əsasında, həmçinin çəkilən xərcləri təsdiq edən arayışlar, hesablar və digər sənədlər nəzərə alınmaqla sığortaçı müəyyən edir. Sığorta ödənişi məbləğinin müəyyən olunması üçün zəruri hallarda sığortalı da dəvət oluna bilər.
12.2.5. Sığortaçı bu Qaydalarda göstərilmiş sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən faktiki zərərin müəyyən edilməsi üçün müstəqil ekspertləri cəlb etmək hüququna malikdir.
12.2.6.Sığorta ödənişinin verilməsi ilə bağlı tərəflər arasında mübahisə yaranarsa, sığorta ödənişi məhkəmənin qanuni qüvvəyə minmiş qərarı əsasında həyata keçirilir.

12.3. Sığorta ödənişinin verilməsi

12.3.1. Sığortalı tərəfindən aşağıda göstərilən sənədlərdən sonuncusunun sığortaçıya daxil olduğu tarixdən etibarən etibarən 7 (yeddi) iş günü ərzində sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsi, yaxud sığorta ödənişi verməkdən imtina olunması haqqında qərar qəbul edir:
- Sığorta ödənişinin verilməsi barədə ərizə;
- Zərərlə bağlı müstəqil ekspertlərin tərtib etdikləri rəy və zərər hesabı;
- Dəniz raportu;
- Qəza ilə əlaqədar göyərtə və gəmi cumallarının təsdiqli nüsxələri;

• Gəminin dənizə çıxması üçün əlverişli şəraitin olması haqqında sənəd;
• Qəza ilə əlaqədar "növlərə ayırma" təşkilatının məlumatı;
• Etibarlılıq müddəti başa çatmamış növ (dərəcə) sənədi;
• Ekspert və/ və ya dispaşa arayışı;
• Gəminin işçi heyəti komplektləşdirildiyi zaman maksimum təhlükəsizlik sənədi;
• Gəminin işçi heyətinin siyahısı;
• Zərərlə əlaqədar proforma faktura, qəbz və digər bu kimi sənədlər;

12.3.2. Sığortaçı sığorta müqaviləsi ilə təminat verilmiş hadisələr baş verdikdə, sığorta ödənişini bu Qaydaların 12.3.1-ci bəndinə əsasən sığortaçının tələb etdiyi sənədlərdən və sığortaçının və ya onun nümayəndəsinin tərtib etdiyi sığorta aktına əsasən ödəyir.
12.3.3. Sığortaçı sığorta hadisəsi hesab edilə bilən hadisə ilə bağlı bu Qaydalarında nəzərdə tutulmuş bütün sənədlərdən sonuncusunun təqdim olunmasından sonra 7(yeddi) iş günündən gec olmayan müddət ərzində sığorta ödənişini ödəyir və ya sığorta ödənişindən imtina edilməsi barədə əsaslandırılmış məktubu sığortalıya və faydalanan şəxsə göndərir. Sığortaçının sığorta ödənişini həyata keçirilməsi tarixi onun müvafiq ödəniş tapşırığındakı bank qeydinin tarixi sayılır. Sığortaçının sığorta ödənişini verməkdən imtina edilməsi tarixi poçt xidmətinin imtina məktubunun qəbul etdiyi tarix sayılır. İmtina məktubu sığortalının və faydalanan şəxsin sığorta müqaviləsində göstərilmiş ünvanlarına
göndərilir.

12.4. Qalıqlara olan hüququn keçməsi

12.4.1 Sığortaçı sığortalanmış əmlakın məhv olmasının əvəzini ödədikdə və ya onun ayrı-ayrı hissələrini başqası ilə əvəz etdikdə sığortalının həmin əmlaka və dəyişilmiş hissələrə olan hüquqları sığortaçıya keçir. Bütün qalıqlar sığortaçıya verilməlidir. Sığortalı həmin hüquqların sığortaçıya keçməsi üçün bütün zəruri tədbirləri görməyə borcludur.
12.4.2. İtmiş əmlakın sonradan tapılması halında sığortaçı öz rəyinə əsasən əmlakı öz(ndə saxlamaq və yaxud sığortalıya qaytarmaq hüququna malikdir. İkinci halda əmlaka görə alınmış sığorta ödənişi sığortaçıya geri qaytarılmalıdır. Əgər əmlak korlanmış vəziyyətdə əldə olunarsa, sığortaçı sığortalıya həmin zərərlərin əvəzini ödəyir.

13. SIĞORTA ÖDƏNIŞININ VERILMƏSINDƏN IMTINA ƏSASLARI

13.1. Sığortaçı sığorta ödənişinin verilməsindən aşağıdakı hallarda imtina edir:
13.1.1. Bu Qaydaların 11.1.1-ci bəndinin tələblərinə əməl edilməməsi nəticəsində Sığortaçının hadisənin sığorta hadisəsi olub-olmamasını müəyyənləşdirmək imkanından məhrum olması;
13.1.2. Qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş məsuliyyəti istisna edən hallardan başqa, Sığortalının sığorta hadisəsinin baş verməsinə yönələn qəsdən etdiyi hərəkəti və ya hərəkətsizliyi, habelə sığorta hadisəsi ilə birbaşa səbəb əlaqəsində olan qəsdən cinayət törətməsi;
13.1.3. Sığorta müqaviləsi ilə və ya qanunla hərbi risklərin sığortalanması nəzərdə tutulmadıqda hadisənin baş verməsinin hərbi əməliyyatlar və ya hərbi xarakterli tədbirlər hesab edilən halların nəticəsi olması;
13.1.4. Sığortalının sığortalanmış əmlaka dəyən zərərin qarşısını almaq və ya həcmini azaltmaq üçün lazımi və mümkün tədbirləri görmək iqtidarında olduğu halda, həmin tədbirləri qəsdən görməməsi; bu zaman sığorta ödənişindən o həcmdə imtina edilə bilər ki, sığortalı mümkün tədbirləri görmüş olsaydı, zərərin miqdarı həmin həcmdə azalmış olardı;
13.1.5. Məlumatların yanlışlığı sığorta müqaviləsi bağlanarkən və ya ona hər-hansı dəyişiklik və ya əlavə edilərkən
sığortaçıya məlum olduğu və ya sığortalı yanlış məlumatların verilməsində təqsirli olmadığı halları istisna olmaqla, sığorta hadisəsi barəsində sığortalının sığortaçıya qəsdən yanlış məlumat verməsi nəticəsində sığortaçının sığorta riskini qiymətləndirmək, həmçinin sığorta hadisəsinin səbəblərini və / və ya dəyən zərərin həcmini müəyyənləşdirmək imkanından tam və ya qismən məhrum olması;
13.1.6. Baş vermiş hadisənin sığorta müqaviləsinə görə sığorta hadisəsi hesab edilməməsi;
13.1.7. Sığorta hadisəsinin sığorta haqqının sığorta müqaviləsində nəzərdə tutulmuş ödənilməsi müddəti başa çatdıqdan sonra baş verməsi halında sığorta haqqı ödənilməmiş olduqda;
13.1.8. Baş vermiş sığorta hadisəsi bu Qaydaların 6.1 bəndində qeyd olunan istisna siyahısına düşdükdə;
13.1.9. Sığorta qanunvericilikdə və ya bu Qaydalarda nəzərdə tutulmuş digər hallarda.

14. VALYUTA BARƏSİNDƏ QEYD-ŞƏRT

14.1. Sığorta məbləği, azadolma məbləği, sığorta haqqı və sığorta ödənişləri xarici valyuta ilə göstərildiyi halda da ödənişlər milli valyuta - Azərbaycan manatı ilə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ödəniş gününə olan rəsmi məzənnəsi ilə, yaxud Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq hər hansı xarici valyuta ilə həyata keçirilməlidir.

14.2. Sığorta ödənişinin hesablanması üçün əsas olan sənədlərdəki göstəricilər sığorta müqaviləsinin valyutasından fərqli olaraq Azərbaycan manatı və ya digər valyuta ilə ifadə olunduğu halda, müqavilənin valyutasına çevirmə, Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının müvafiq sənədin tərtib olunduğu günə müəyyən etdiyi rəsmi məzənnə əsasında aparılır.

15. SIĞORTANIN ƏRAZİSİ

15.1. Bu sığorta, sığorta müqaviləsində başqa hal nəzərdə tutulmamışdırsa, Azərbaycan Respublikasının ərazisində qüvvədədir.

16. AZADOLMA MƏBLƏĞİ

16.1. Sığorta müqaviləsi ilə şərtli və ya şərtsiz azadolma məbləği müəyyən oluna bilər;
16.2. Azadolma məbləği hər bir halda sığorta müqaviləsinə uyğun olaraq müəyyən edilən sığorta ödənişi məbləğinə tətbiq olunur;
16.3. Şərtli azadolma məbləğinin nəzərdə tutulması halında, sığorta hadisəsi nəticəsində dəyən zərərin həcmi həmin məbləğdən çox olduqda, zərər məbləğindən azadolma məbləği çıxılmır;
16.4. Şərtsiz azadolma məbləği nəzərdə tutulduqda, həmin məbləğ hər bir halda zərər məbləğindən çıxılır.

17. SUBROQASİYA

17.1.Cavabdeh şəxsə qarşı tələb hüququnun keçməsi:
17.1.1. Sığorta hadisəsi nəticəsində əvəzi ödənilmiş zərərlərə görə cavabdeh olan şəxsdən sığortalının tələb etmək hüququ ödənilmiş məbləğ hüdudunda, subroqasiya qaydasında sığorta ödənişini verən sığortaçıya keçir.
17.1.2. Sığortalı sığortaçıya keçən tələb hüququnun həyata keçirilməsi üçün zəruri olan bütün sənədləri və sübutları ona təqdim etməli və bütün məlumatlar barədə onu xəbərdar etməlidir.
17.2.Sığortalının cavabdeh şəxsə qarşı tələb hüququndan imtina etməsi
17.2.1.Əgər sığortalı sığortaçı tərəfindən əvəzi ödənilmiş zərərlərə görə cavabdeh olan şəxsdən özünün tələb hüququndan imtina edərsə və ya onun öz təqsiri ucbatından bu hüququn həyata keçirilməsi mümkün olmazsa, sığortaçı bütünlükdə və ya müvafiq qismdə sığorta ödənişi verməkdən azad olunur və lazımsız yerə verilmiş sığorta ödənişinin qaytarılmasını tələb etməyə haqlıdır.
17.3. Üçüncü şəxslər tərəfindən zərərin ödənilməsi
17.3.1. Əgər sığortalı vurulmuş zərərlərə görə üçüncü şəxsdən (şəxslərdən) zərərin əvəzini almışdırsa, sığortaçı yalnız verilməli olan sığorta ödənişi məbləği ilə sığortalının üçüncü şəxsdən (şəxslərdən) aldığı məbləğ arasındakı fərqi ödəyir.

18. XÜSUSI ŞƏRTLƏR

Qanunvericiliyə və bu Qaydalara zidd olmamaq şərti ilə sığorta müqaviləsində və sığorta şəhadətnaməsində digər şərtlər də nəzərdə tutula bilər.

19. SIĞORTA MÜQAVILƏSININ ŞƏRTLƏRININ YERINƏ YETIRILMƏMƏSINƏ VƏ YA LAZIMI QAYDADA YERINƏ YETIRILMƏMƏSINƏ GÖRƏ TƏRƏFLƏRIN MƏSULIYYƏTI

19.1. Sığorta müqaviləsinin şərtlərinin yerinə yetirilməməsinə və ya lazımi qaydada yerinə yetirilməməsinə görə tərəflər bir-birləri qarşısında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş məsuliyyət daşıyırlar.

20. MƏLUMAT VƏ XƏBƏRDARLIQLARIN ÇATDIRILMASI

20.1. Müqavilə tərəfləri bir birinə yolladığı bildiriş və xəbərdarlıqlara dair aşağıdakı tələblərə riayət etməlidir:

a)Müqaviləyə müvafiq olaraq göndərilən hər hansı məlumat, bildiriş, xəbərdarlıq və ya razılıq yazılı şəkildə tərtib olunmalı və şəxsən, qabaqcadan ödənilmiş poçt və ya kuryer (çatdırma barədə bildiriş ilə), faks və ya teleks vasitəsi ilə müqavilədə göstərilmiş ünvanlara göndərilməlidir.
b)Tərəflərin ünvanları dəyişdiyi halda onlar bir-birinə bu barədə əvvəlcədən məlumat göndərməlidir. Əgər sığorta müqaviləsi üzrə tərəf digər tərəfin ünvanının dəyişməsi barədə məlumatlandırılmayıbsa, keçmiş ünvana göndərilən bütün bildiriş və xəbərdarlıqlar keçmiş ünvana çatdırıldığı andan qəbul olunmuş hesab olunurlar.

21. MÜBAHİSƏLƏRİN HƏLLİ QAYDASI

21.1. Sığorta müqaviləsi ilə bağlı bütün məsələlər, o cümlədən tərəflər arasında yaranan fikir ayrılığı və mübahisələr bir qayda olaraq danışıqlar yolu ilə həll edilir. Əgər danışıqlar yolu ilə nəticə əldə edilməzsə, fikir ayrılıqları və mübahisələr barədə Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına və/və ya Azərbaycan Respublikasının məhkəmələrinə müraciət oluna bilər.